

§ 61

Dnr 2019/KS 0231 30

UTDRAG

**Svar på remiss från Södertörns
brandförsvarsförbund av kommunalt
handlingsprogram enligt lag om skydd mot
olyckor**

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen

- Remissvaret överlämnas och direktionen för Södertörns brandförsvarsförbund föreslås anta handlingsprogrammet enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Beskrivning av ärendet

Enligt lag (2003:788) ska kommunen upprätta ett handlingsprogram för räddningstjänst. Bifogat förslag till handlingsprogram för Tyresö kommun har arbetats fram av Södertörns brandförsvarsförbund (Sbff).

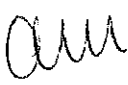
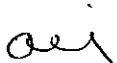
Handlingsprogrammet har översänts till kommunen på remiss och eventuella synpunkter ska vara brandförsvaret tillhanda senast 2019-08-23.

Handlingsprogrammet beskriver räddningstjänstens inriktning under mandatperioden. I handlingsprogrammet beskrivs även förbundets förmåga och hur en olycka hanteras utifrån ett före-, under- och efterperspektiv.

Bilagor

Tjänsteskrivelse Svar på remiss av kommunalt handlingsprogram Södertörns brandförsvarsförbund.pdf

Remiss Sbff handlingsprogram.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Maj Ingels Fagerlund
Säkerhetschef
08-5782 7150
maj.fagerlund@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2019-06-19

1 (3)

Diarienummer
2019/KS 0231 030

Kommunledningsutskottet

Svar på remiss av kommunalt handlingsprogram Södertörns brandförsvarsförbund

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunledningsutskottet för beslut i kommunstyrelsen

- Remissvaret överlämnas och direktionen för Södertörns brandförsvarsförbund föreslås anta handlingsprogrammet enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Höllmark
Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg Björk
Chef Medborgarfokus

Sammanfattning

Enligt lag (2003:788) ska kommunen upprätta ett handlingsprogram för räddningstjänst.

Handlingsprogrammet för Tyresö kommun har skrivits av vårt brandförsvaret, Södertörns brandförsvarsförbund (Sbff). Handlingsprogrammet har översänts till kommunen på remiss och eventuella synpunkter ska vara brandförsvaret tillhanda senast 2019-08-23.

Handlingsprogrammet beskriver räddningstjänstens inriktning under mandatperioden. I handlingsprogrammet beskrivs även förbundets förmåga och hur en olycka hanteras utifrån ett före-, under- och efterperspektiv.

Beskrivning av ärendet

Handlingsprogrammet är gemensamt för förbundets tio medlemskommuner och innehåller sex delar. Del ett beskriver syftet med handlingsprogrammet och dess avgränsningar. Del två ger en beskrivning av förbundet. I del tre får vi en sammanfattning av den riskanalys som ligger till grund för handlingsprogrammet. I del fyra beskrivs de övergripande inriktningarna förbundet ska arbeta med under mandatperioden (se nedan). Del fem innehåller en verksamhetsbeskrivning, som beskriver hur räddningstjänsten arbetar med olika typer av händelser ur ett före- under och efterperspektiv till olyckan. Sista delen beskriver räddningstjänstens åtagande i hamnområden.

Södertörns brandförsvarsförbunds inriktningar

Södertörns brandförsvarsförbund har tagit fram fyra inriktningar som kommer att styra och stödja deras arbete framåt.

- 1. Alla inom vårt område ska leva i en trygg och säker hemmiljö avseende brand och andra olyckor.**

Inom inriktning ett ska räddningstjänsten bland annat arbeta med att identifiera och minska risker för både brand och andra olyckor i hemmet. Detta kommer de bland annat att göra genom hembesök, tillsyner och genom samverkan med andra aktörer, såsom kommunala förvaltningar, framförallt inom socialförvaltningen.

- 2. Vi ska skapa förutsättningar för effektiva räddningsinsatser.**

Olyckor ska kunna ske i samhället utan att det medför allvarliga konsekvenser för människa, egendom eller miljö. Genom att bland annat stärka den enskildes förmåga att ingripa vid olyckor, tillgodose att ett snabbt och effektivt ingripande sker vid en händelse ska räddningstjänsten arbeta inom inriktningen.

3. Vi ska vara motståndskraftiga mot störning.

Inom denna inriktning ska räddningstjänsten arbeta med att stärka sin förmåga att hantera händelser som kan vara krävande i både resurser och uthållighet. Denna planering ska sedan ligga som grund för Sbffs planering för det civila försvaret.

4. Vi ska främja en hållbar utveckling.

Som grund till denna inriktning vilar sig Sbff på Agenda 2030 och de globala målen. Sbff ska arbeta för att minska klimatpåverkan, ha god ekonomisk hushållning och ha ett socialt engagemang som ska syfta till att stärka tilliten och förtroendet till räddningstjänsten och samhället i stort.

Tyresö kommun betalar en årlig medlemsavgift till Södertörns brandförsvarsförbund, utöver den avgiften bör remissen och dess innehåll inte medföra några ytterligare kostnader för kommunen.

Södertörns brandförsvarsförbund

Kommunalt handlingsprogram

Enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor

För räddningstjänst och förebyggande verksamhet i kommunerna:

Botkyrka
Ekerö
Haninge
Huddinge
Nacka
Nykvarn
Nynäshamn
Salem
Södertälje
Tyresö

Dnr: 2019-000699

Södertörns brandförsvarsförbund

Mogårdsvägen 2

143 43 Vårby

Tfn: 08-721 22 00

Fax: 08-721 22 23

www.Sbff.se

brandforsvaret@Sbff.se

Org.nr.: 222000-0737

Dokumentets historia

Upprättad/ reviderad av: DR	Kontrollerad av 1:	Kontrollerad av 2:	Godkänd av:	Ersätter: Handlingsprogram 2016-2019
-----------------------------------	--------------------	--------------------	-------------	--

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	4
1.1	Bakgrund.....	4
1.2	Syfte.....	4
1.3	Avgränsningar.....	4
2.	Södertörns Brandförsvarsförbund.....	5
2.1	Brandstationer.....	5
2.2	Räddningscentralen.....	5
3.	Sammanfattning av riskanalys.....	6
3.1	Händelsestatistik.....	6
3.2	Framtida risker.....	10
4.	Övergripande inriktningar.....	11
4.1	Alla inom vårt område ska leva i en trygg och säker hemmiljö avseende brand och andra olyckor.....	13
4.2	Vi ska skapa förutsättningar för effektiva räddningsinsatser.....	14
4.3	Vi ska vara motståndskraftiga mot störningar.....	15
4.4	Vi ska främja en hållbar utveckling.....	16
5.	Verksamhetsbeskrivning.....	17
5.1	Före olyckan.....	17
5.1.1	Tillsyn.....	17
5.1.2	Rengöring av fasta förbränningsanordningar.....	17
5.1.3	Brandskyddskontroll.....	18
5.1.4	Rådgivning, utbildning och information.....	18
5.1.5	Övningsverksamhet.....	19
5.1.1	Övrig kommunal verksamhet.....	19
5.1	Under olyckan.....	19
5.1.1	Alarmering.....	19
5.1.2	Ledning.....	19
5.1.3	Insatsförmåga.....	20
5.1.4	Uthållighet.....	21
5.1.5	Samverkan.....	21
5.1.6	Andra uppdrag.....	22
5.1.7	Varning.....	22
5.1.8	Räddningstjänst under höjd beredskap.....	23
5.2	Efter olyckan.....	23
5.2.1	Utredning.....	23
5.2.2	Omhändertagande av drabbade.....	23
6.	Hamnområden.....	25

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Södertörns Brandförsvarsförbund (Sbff) är ett kommunalförbund med ansvar för räddningstjänsten i kommunerna Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö.

Ansvar innebär medlemskommunernas skyldigheter och befogenhet som genom författning åvilar räddningsnämnd, likväl tillsyn- och tillståndsfrågor avseende lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE).

Enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) 3 kap. har kommunen skyldighet att upprätta ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst. Handlingsprogrammet ska beskriva hur verksamheten är planerad och organiserad samt risker för olyckor som kan leda till en räddningsinsats. Likväl ska kommunens förmåga att genomföra räddningsinsatser under fred och under höjd beredskap beskrivas.

Eftersom Sbff ansvarar för kommunens skyldigheter enligt LSO, är det därför även Sbff som upprättar handlingsprogrammet i samråd med relevanta myndigheter. Ett handlingsprogram antas därefter av förbundsdirektionen för varje ny mandatperiod.

1.2 Syfte

Handlingsprogrammet är det politiskt antagna styrdokument som väver tillsammans nationella mål och visioner till lokala förutsättningar. Utifrån kommunens lokala risker, behov, krav och förväntningar skapar handlingsprogrammet inriktning till ett långsiktigt med att bereda ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Handlingsprogrammet ger även en övergripande beskrivning hur kommunen arbetar med att förebygga bränder och andra olyckor samt den samlade förmågan att genomföra räddningsinsatser.

1.3 Avgränsningar

Handlingsprogrammet är avsett att ha en lång varaktighet och beskrivs styrning och uppföljning av verksamheten övergripande. Således omfattar det inga ingående kring hur verksamheten styrs och följs upp då förändringar och förutsättningar för både verksamhet och samhälle snabbt kan förändras. De övergripande målen för trygghet och säkerhet anges som övergripande inriktningar i handlingsprogrammet.

2. Södertörns Brandförsvarsförbund

Det Södertörns brandförsvarsförbund står för kan sammanfattas i följande fyra huvudbudskap. De utgår från vad som är unikt för oss, vilka styrande värderingar vi jobbar efter och vad vi vill förmedla om vår organisation. Vi går ett steg till för tryggheten och säkerhetens skull.

Vi är en resurs för hela kommunen

Vi har alltid kommuninvånaren i och samhället i fokus. Vi breddar vårt uppdrag, arbetar tvärsektorielt och anpassar oss efter lokala behov. Vi delar med oss av vår kompetens och tar ett socialt ansvar i kommunerna.

I det förebyggande arbetet och vid olyckor och kriser ser vi inte bara till den fysiska skadan utan till hela det drabbade sammanhanget.

Vi använder resurserna optimalt

Vi har en organisation som i alla delar bygger på flexibilitet, målstyrning och hög servicenivå. Våra medarbetare har en bred kompetensprofil som inkluderar både förebyggande och skadeavhjälpanande arbete vilket ger stor och bred individuell kunskap samt specialistkunskap i hela organisationen och i alla kommuner.

Vi leder utvecklingen av räddningstjänsten i Sverige

Vi är en framåtsträvande och vidsynt organisation som vågar utmana rådande normer för att hitta bättre lösningar. Vi är reformbenägna och har skapat möjligheter att snabbt genomföra förändringar i organisationen. Vi har specialistkompetens inom många områden som vi delar med oss av till andra räddningstjänster. Vi motiverar medarbetare att påverka utvecklingen genom nationella och internationella nätverk.

Vi är en organisation med hög kompetens

Vi skapar möjligheter för mångfald och jämställdhet eftersom vi vet att det är en förutsättning för en kompetent organisation. Med en dynamisk och målstyrd organisation byggd på kollegialt ansvar hos kreativa och självtänkande medarbetare har vi en organisation och medarbetare med allra högsta kompetens.

2.1 Brandstationer

Vi har 21 brandstationer fördelat på nio heltid, tre deltid och nio brandvårn. Våra heltidsstationer finns i Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Lindvreten (Vårby Gård), Nacka, Nynäshamn, Södertälje och Tyresö.

Vi har deltidsstationer i Järna, Nykvarn och Sorunda. Dessutom har vi räddningsvårn på Adelsö, Dalarö, Hilleshög, Munsö, Muskö, Ornö, Utö och Öja.

2.2 Räddningscentralen

På Lindvreten finns också vår egen larm- och ledningscentral. Räddningscentralen är en viktig funktion för att nå förbundets gemensamma mål då dess verksamhet både direkt och indirekt påverkar vår samlade förmåga. Räddningscentralen är navet för alarmering och ledning av samtliga räddningsinsatser, och i arbetet tillsammans med våra medlemskommuner och deras bolag är räddningscentralen navet i att skapa lägesbild, larmhantering och förmedling av jour- och beredskapstjänster.

3. Sammanfattning av riskanalys

Enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor skal kommunen ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet. I programmet skall anges målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. Det görs vanligtvis en riskanalys inför arbetet med kommunens handlingsprogram då riskerna ska utgöra del av underlag för hur räddningstjänstens verksamhet är ordnad och hur den planeras.

Riskanalysen visar att de vanligt förekommande olyckorna som trafikolyckor och bränder i bostäder fortsätter att vara dimensionerande för verksamheten. Grundat i medlemskommunernas snabba tillväxt förväntas dessa öka i antal i framtiden.

Klimat effekter som ökar risk för omfattande skogsbränder, översvämningar och stormskador samt antagonistiska hot såsom terror ger sammantaget ett behov att även kunna hantera mycket omfattande och komplexa räddningsinsatser med ökat behov av förmåga, uthållighet och samverkan.

Södertörns brandförsvarsförbund har identifierat ett behov av att påbörja ett kontinuitetsplaneringsarbete. Synergieffekter av detta kontinuitetsplaneringsarbete bedöms även finnas utifrån de förändringar av säkerhetsläget i Sveriges närområde och omvärld som medfört ett behov av återtagande av förmåga av civilt försvar vid höjd beredskap, ofred och/eller krig.

Med hjälp av kontinuitetsplanering ska Sbff upprätthålla funktion och förmåga även vid störningar. Sbff tar ett brett grepp med ett samordnat arbete med riskanalys utefter LSO samt risk- och sårbarhetsanalys utefter Lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) som grund för handlingsprogrammet och kontinuitetsplaneringsarbetet.

3.1 Händelsestatistik

En översikt av oönskade händelser som föranleder ingripande av räddningstjänst har genomförts som beskrivs utifrån historik och statistik. Syftet med det är dels att konkludera vilka typer av händelser som räddningstjänsten hanterar och i vilken omfattning de olika händelserna sker. Utifrån historik och statistik kan vissa bedömningar om framtiden göras, det vill säga vilka trender kan skönjas och utifrån det så kan man fundera över hur räddningstjänsten behöver se ut i framtiden.

Totalt sett så har antalet oönskade händelser där räddningstjänst tillkallats ökat sedan föregående riskanalys (2015) genomfördes. Ökningen är både i faktiskt antal händelser men även utifrån antal händelser per 1000 invånare. Från 2015 till 2016 ökade antal händelser med ca 12 % vilket är en anmärkningsvärd stor ökning i sammanhanget. Jämfört med genomsnittet i Sverige så genomförs något färre insatser per 1000 invånare inom Södertörns brandförsvars geografiska område.

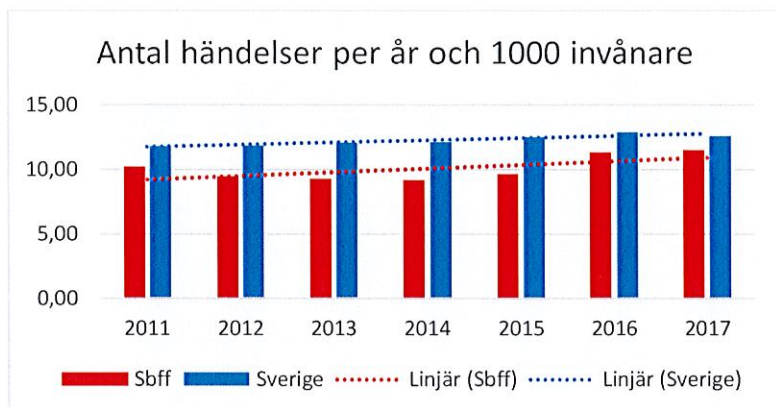

Diagram 1 – Antal händelser per år och 1000 invånare i Sbff och Sverige. Här inkluderas samtliga händelser räddningstjänsten larmats till. Källa Ida.msb.se.

Vad gäller olika typer av händelser där räddningstjänst tillkallats så står bränder för cirka 30 procent av dessa. Av de brand och brandtillbud som räddningstjänsten larmas på utgör bränder i byggnad, bränder i fordon/fartyg och bränder i skog och mark ungefär varsin fjärdedel.

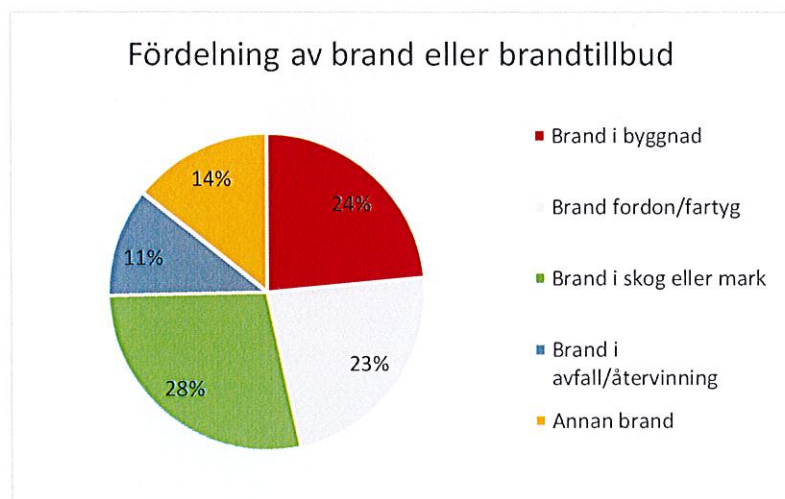

Diagram 2 – Fördelning av brand eller brandtillbud under perioden 2016-2018.

Jämfört med genomsnittet i Sverige så är antalet bränder i byggnad färre per 1000 invånare i majoriteten av Södertörns kommuner. Vad gäller bränder i fordon så sker det i majoriteten av Södertörns kommuner fler per 1000 invånare än genomsnittet i Sverige. Fler än två tredjedelar av alla bränder i byggnader inom Södertörns kommuner sker i bostäder. Trenden nationellt avseende antal bränder i bostäder ser ut att vara relativt oförändrad de senaste åren. Inom Södertörns brandförsvärsförbund ser trenden ut att vara något ökande.

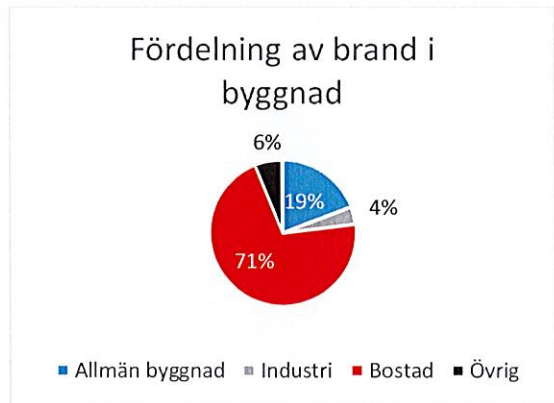

Diagram 3 – Fördelning av brand i byggnad under 2016-2018.

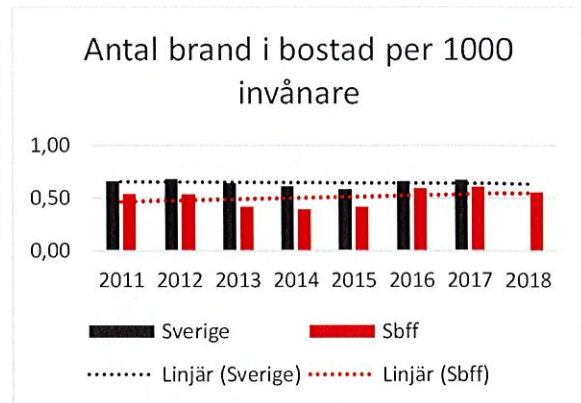

Diagram 4 – Antal brand i bostad per 1000 invånare 2011-2018.

Antalet händelser skiljer sig över året och över dygnet. Flest antal brand i skog och mark sker under sommarhalvåret medan flest antal brand i byggnad sker under vinterhalvåret. Den mest ansträngda tiden på dygnet för räddningstjänsten är mellan kl. 09.00 och 20.00.

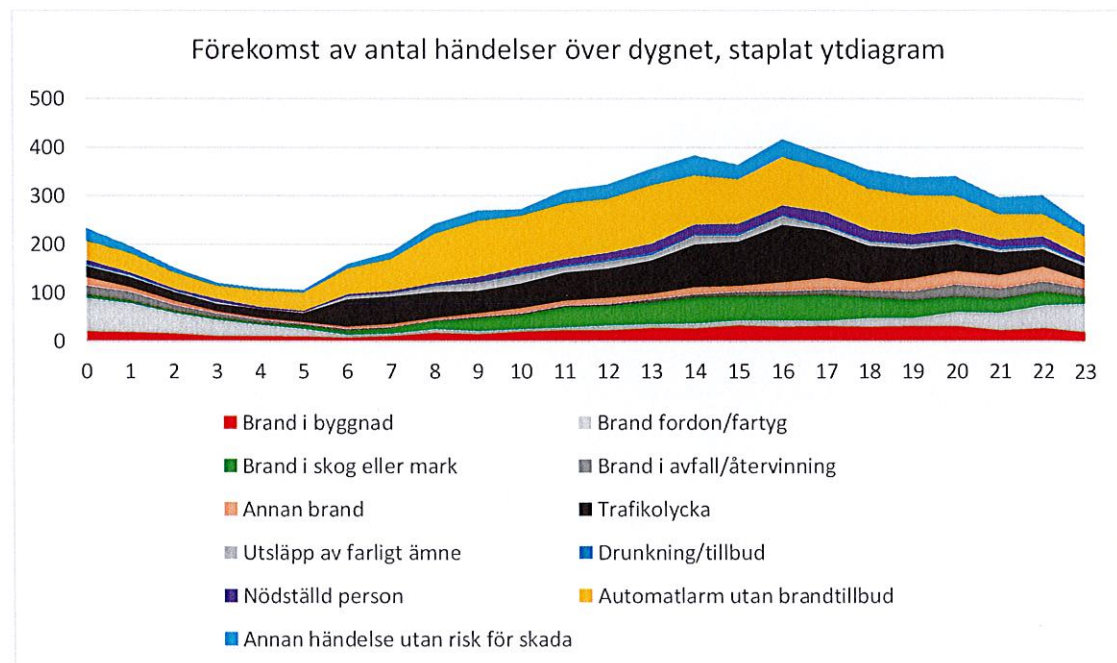

Diagram 5 – Förekomst av antal händelser över dygnet på ett år, staplat ytdiagram, underlag från 2016-2018.

Antalet trafikolyckor per 1000 invånare är påfallande mycket högre, än Södertörnssnittet, i medlemskommunerna med stora vägar och mycket genompasserande trafik (Nykvärn, Nynäshamn, Södertälje och Salem). Trafikolyckor har inte en helt tydlig säsongstendens men tycks vara lite högre till antalet under december-februari.

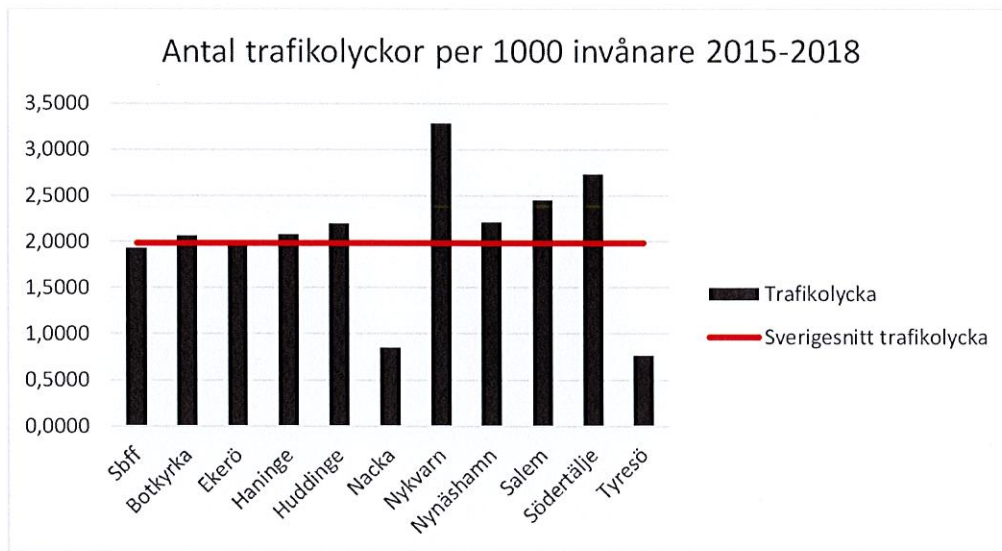

Diagram 6 – Trafikolyckor i Sbff samt per kommun jämfört med genomsnittet i Sverige. Källa Daedalos och ida.msb.se

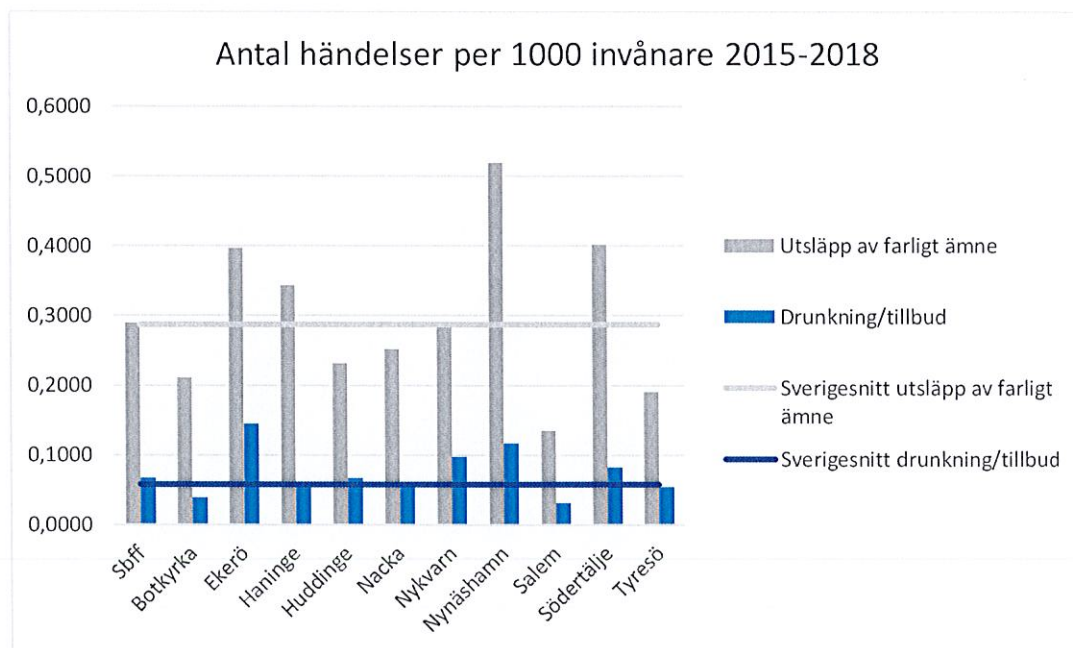

Diagram 7 – Antal utsläpp farligt ämne, drunkning/-tillbud och nödställd person i andra fall.

Antal utsläpp av farligt ämne per 1000 invånare inom hela Sbff liknar genomsnittet i Sverige. I fyra av Sbff:s kommuner sker fler utsläpp av farligt ämne per 1000 invånare i respektive kommun jämfört med genomsnittet i Sverige. I Ekerö respektive Nynäshamns kommun sker

fler antal drunkningar eller drunkningstillbud per 1000 invånare jämfört med övriga kommuner inom Sbff per 1000 invånare.

3.2 Framtida risker

Utvecklingen av samhället lokalt, regionalt, nationellt och internationellt kommer påverka räddningstjänsten och dess verksamhet på flera olika sätt. Förändrat byggande, klimat och sociala förhållanden påverkar riskbilderna i våra kommuner. För att räddningstjänsten ska kunna göra effektiva räddningsinsatser krävs att förutsättningarna för detta är goda och att man i planeringen av samhället beaktar behovet av skydd och säkerhet. Demografi och bebyggelse varierar stort inom Södertörns brandförsvarsförbunds geografiska område. I kommunerna finns traditionell stadsmiljö, mindre tätorter, landsbygd, jordbruk, skogar, sjöar, hav och skärgård vilket medför att en stor variation av riskbilder också finns.

Infrastrukturen inom förbundet är väl utbyggd, och samtidigt på många håll hårt belastad. Två av de stora europavägarna, E4 och E20, passerar genom förbundet med omfattande person- och godstrafik. Södra och Västra stambanan är två av Sveriges viktigaste järnvägar då de förbinder Stockholm med Malmö och Göteborg. Båda dessa passerar genom förbundet. För båttransporter, både av gods och personer är Mälaren och Östersjön viktiga. Inom och i anslutning till Södertörn pågår stora infrastrukturprojekt. Dessa avser att tillgodose det ökade behov av transporter som kommer av, dels historiska men även den kommande, ökningen av invånare. Här läggs en allt större utsträckning trafikleder och spårbunden trafik i tunnlar eller under överdäckningar för att exempelvis frigöra mark byggbar mark. Exempel på stora infrastrukturprojekt är Förbifart Stockholm, tvärförbindelse Södertörn, tunnelbana till Nacka och Ostlänken med flera.

Digitaliseringen av samhället och den nya teknik som utvecklas allt mer och i allt snabbare takt påverkar riskbilderna för räddningstjänsten på olika sätt. Exempelvis kan datainrång i räddningstjänstens system ställa till stor skada och ge katastrofala följder i ett akut läge. Men det finns även stora möjligheter i och med digitalisering och ny teknik. Senaste decenniet har det generellt genomförts stora förbättringar vad gäller det beslutsstöd som räddningstjänsten kan använda sig av vilket kan förbättra räddningstjänstens lägesbilder och i sin tur förbättra och effektivisera arbetet. Framtidens fordon kommer i allt högre grad gå från dagens fossila bränslen till mer ekologiskt hållbara alternativ såsom el- eller gasdrift (dvs. biogas eller liknande) detta innebär nya utmaningar och andra risker vid t.ex. trafikolyckor och bränder.

Vi har på senare år drabbats av allt mer frekventa och intensiva väderhändelser. Högre temperaturer medför följd effekter som i sin tur medför konsekvenser som räddningstjänsten i hög grad är berörda av och kommer att beröras av. Exempelvis påverkar längre perioder av torka och värme risken för stora skogsbränder men även risk för vattenbrist. Det är även så att kraftigare nederbörd medför ökad risk för översvämningar, vattenskador, försämrad vattenkvalité etc.

Sociala risker har identifierats som en aspekt som har påverkat samhällets gemensamma riskbild samt invånarnas riskperception. Sociala risker har sin grund i bristande livsvillkor som exempelvis fysisk miljö, sysselsättning och ekonomiska förutsättningar med flera. De sociala riskerna har bidragit till att social oro uppstått i länet, det har skett vid ett antal tillfällen under 2000-talet. Definitionen på begreppet social oro är, i detta sammanhang, anlagda bränder, skadegörelse, stenkastning, hot och våld mot tjänsteman och upplopp. För att hantera sociala risker används vanligen begreppet social hållbarhet.

Södertörns brandförsvarsförbunds 10 medlemskommuner har 2019 tillsammans ca 628 000 invånare och beräknas till år 2027 ha mellan 720 000 – 820 000 invånare. Den förväntade livslängden ökar, hälften av de som föds idag förväntas att fira sin 100-årsdag.

Sammantaget kan vi förvänta oss ett kraftigt ökad behov av förebyggandearbete samt antalet insatser kommer att öka i takt med att befolkningen ökar och blir äldre.

Våra storstäder och närområden växer invånarmässigt avsevärt snabbare än vad de växer i antal bostäder vilket man i Sverige försöker att lösa genom förtätningar som i sin tur leder till att stadsbilden blir trängre och trängre för både människor och fordon. Bostadsbeståndet i Södertörns brandförsvarsförbund liknar medelsnittet i Sverige.

Räddningstjänsten har historiskt varit relativt förskonad från antagonistiska handlingar i form av sabotage och stöld men vid vissa tillfällen har stölder skett från enskilda brandstationer och enskilda räddningsenheter. Räddningstjänsten har på senare år fått en allt tydligare roll i samhället att gemensamt med övriga blåljusmyndigheter även svara upp vid antagonistiska handlingar såsom pågående dödligt våld händelser. Med pågående dödligt våld avses ett spektrum av händelser, där det gemensamma består i att en eller flera gärningspersoner utsätter allmänheten för livsfarligt dödligt våld. När en handling med pågående dödligt våld genomförs i Sverige kommer samtliga blåljusaktörer, vården och eventuellt försvarsmakten att behöva samverka för att minska konsekvenserna av en sådan attack.

2015 beslutade regeringen om återupptagen totalförvarsplanering vilket innebar att de så kallade bevakningsansvariga myndigheterna på central och regional nivå återupptog planeringen för sin beredskap rörande civilt försvar. Bevakningsansvariga myndigheter, regioner och kommuner har sedan dess genomfört ett omfattande arbete som har ökat kunskapen och förståelsen för vilka åtgärder som behöver vidtas i händelse av höjd beredskap eller krig för att *skydda civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och lämna stöd till Försvarsmakten*. Hela samhällets inneboende robusthet, motståndskraft och förmåga att hantera ett väpnat angrepp är i grunden det som kallas civilt försvar. Utifrån ett antal olika typfall (scenarion framtagna av FOI) kan planeringen av civilt försvar ta sitt avstamp. Planeringen kommer att erfordra att konfidentiell information delas mellan olika myndigheter på central, regional och lokal nivå vilket i sig kommer att innebära stora utmaningar.

4. Övergripande inriktningar

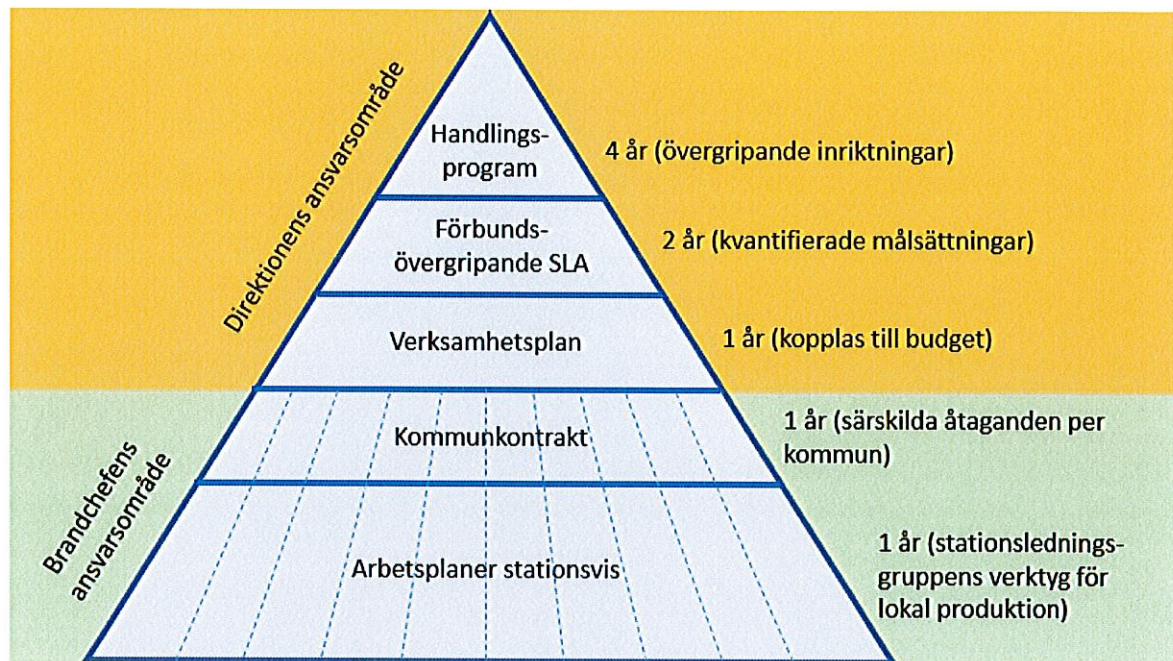
Vi har tagit fram fyra inriktningar som kommer styra och stödja arbetet framåt. Dessa fyra inriktningar kan anses vara toppen av en pyramid kring hur Södertörns brandförsvarsförbunds politiskt fastställda mål presenteras.

Under handlingsprogrammet finns ett lager som fastställer den förbundsgemensamma leveransnivån. I detta dokument hittas kvantifierade målsättningar och uppdrag. Både handlingsprogram och servicenivådokumentet siktar på framtiden utan bortre tidsgräns men ska aktualitetsprövas minst en gång per mandatperiod.

För varje år fastställer direktionen också en verksamhetsplan som är kopplad till budget. I verksamhetsplanen finns detaljerade mål som kan mätas och följas upp samt mer specificerat vilka aktiviteter som ska utföras under året.

Genom enskild dialog med respektive kommun kan särskilda behov i form av tilläggstjänster mellan kommunen och förbundet fastställas. Den samlade produktionen lokalt återfinns

slutligen i de lokala arbetsplaner som upprättas för enskild medlemskommun. Genom arbetsplanerna tas lokala önskemål, behov, risker och möjligheter tillvara, i dialog och överenskommelser med kommunens valda representanter inom trygghet- och säkerhetsområdet för att planera aktiviteter med god effekt.

4.1 Alla inom vårt område ska leva i en trygg och säker hemmiljö avseende brand och andra olyckor

Den egna hemmiljön ska vara en trygg och säker plats där ingen inte riskerar att drabbas av allvarliga olyckor. Ändå måste i Sverige varje år cirka 230 000 människor uppsöka en akutmottagning efter att ha skadats i eller i närheten av hemmet. Bränder i bostäder leder till att cirka 100 människor omkommer varje år och cirka 1000 skadas allvarligt. I vårt område sker en stor majoritet av dödsbränderna i bostaden och cirka två tredjedelar av våra insatser till bränder i byggnader sker i bostäder.

Åtgärder för att nå inriktningen

- Vi möter människor varje dag och har därmed stora möjligheter att identifiera och minska risker för både brand och andra olyckor i hemmiljön. Vi ska utveckla vårt arbetssätt för att nå fler människor i sina hemmiljöer och de som särskilt löper risker för att drabbas av bränder. Inom ramen för detta ingår bland annat hembesök och ett utökat samarbete med kommunens socialtjänst för att upplysa de som hjälper om olycksrisker i hemmiljön.
- Hembesök syftar till att informera om brandsäkerhet, hjälpa till att kontrollera brandvarnare, se över vilka risker som finns i hemmet och upplysa om vikten av hemförsäkring och hemberedskap. När detta görs är det viktigt att vår information och våra åtgärder är anpassade efter den målgrupps behov.
- Samverkan med andra aktörer kan hjälpa oss att nå de som löper större risk att råka ut för en olyckshändelse. De är ofta redan kända av någon annan förvaltning i kommunen, varför ett samarbete inom kommunen leder till att vi kan bidra till att deras hem blir säkrare.
- För att skapa godare förutsättningar för en trygg och säker hemmiljö ska vår tillsyn riktas mot hemmiljön. Tillsynen ska omfatta bland annat källare, gemensamhetslokaler, trapphus med brandskyddstekniska installationer, vindars brandbelastning och brandcellsindelning samt våra insatsmöjligheter.
- Vi ska bidra till det egna och andras lärande om bostadsbränder för att få mer kunskap om hos vem det brinner och varför. På så vis ska vi vidta nödvändiga förebyggande och korrigerande åtgärder för minimera risken och konsekvensen av en brand hos de som är särskilt utsatta.
- När olyckan är framme är det viktigt att den som först upptäcker olyckan kan göra en första insats, därför ska vi utveckla arbetet med att stärka den enskildes förmåga till ansvarstagande och skapa förutsättningar för dig att sörja för sin egen säkerhet.

4.2 Vi ska skapa förutsättningar för effektiva räddningsinsatser

Olyckor ska kunna ske utan att det medför allvarliga konsekvenser för människa, egendom eller miljö. När det egna skyddet inte är tillräckligt ska samhällets resurser hjälpa till att minimera skadan vid en olycka. För att minska konsekvensen vid en olycka krävs det att insatser kan påbörjas inom godtagbar tid och genomförs på ett effektivt sätt. För att kunna leda och genomföra en insats effektivt krävs det att vara väl förberedda för att möta de hjälpbehov som kan uppstå.

Åtgärder för att nå inriktningen

- Den enskildes förmåga att ingripa vid olyckor ska stärkas. Genom att stärka den enskildas förmåga skapas ökade möjligheter till att avbryta eller bromsa in ett olycksförlopp i ett tidigt skede. Följaktligen kan även konsekvenserna av en olycka minskas genom ett tidigt ingripande innan räddningstjänstens framkomst.
- För att tillgodose behovet av ett snabbt och effektivt ingripande är det nödvändigt att fortsätta utveckla våra nuvarande teknik och metoder. Till detta hör till exempel räddningscentralens arbete att effektivisera alarmering och informationsdelning likväl arbetet med att utveckla vårt koncept för semi-professionella och professionella första insatspersoner (FIP) och frivilliga, civila insatspersoner (CIP). Detta ger den drabbade snabbare hjälp och ger oss bättre förutsättningar för att göra en effektiv insats.
- Vår egen förmåga att utföra effektiva insatser ska också stärkas. De som larmar, leder och utför räddningsinsatser ska ha en god förmåga och förståelse hur de genom användning teknik- och metod påverkar bidrar till en effektivare insats och dess konsekvens för människor, miljö och egendom. Genom vårt utbildnings- och övningskoncept ska våra medarbetares kunskap, medvetenhet och kompetens, utvecklas och kvalitetssäkras.
- För att säkerställa att värdefull information som kan vara till hjälp för att effektivt leda enskilda insatser och system ska möjligheterna att på väg till och under en olycka få dela information mellan räddningsstyrkor och räddningscentral utvecklas.
- Medvetenhet om risker i närområdet, god lokal- och objektskänning även en viktig förutsättning för en effektiv insats. På lokal- såväl som förbunds nivå ska förmågan att genomföra insatser vid större riskobjekt, samhällsviktig verksamhet, anläggningar med storskalig kemikaliehantering och anläggningar som klassas som farlig verksamhet stärkas.
- Vi ska dra lärdom av våra erfarenheter efter insats. Bra som mindre bra insatser medför erfarenheter och lärdomar. För att underlätta erfarenhetsåterföring och skapa godare förutsättningar för effektivare insatser men även andra aktiviteter behöver ska händelse-rapporter hålla en hög kvalitet. Vi behöver också göra fler brand- och olycksutredningar för att upptäcka andra risker och möjligheter för effektivare räddningsinsatser.

4.3 Vi ska vara motståndskraftiga mot störningar

Räddningstjänsten är en väsentlig delmängd i medlemskommuners förmåga att hantera och begränsa skadeverkningarna vid en kris. För att stärka det civila försvaret och säkerställa förmågan att bereda ett tillfredställande likvärdigt skydd mot olyckor vid mindre störningar i verksamheten så väl som samhällskriser och höjd beredskap ska Sbff stärka sin robusthet mot inre och yttre påverkan.

Åtgärder för att nå inriktningen

- För att stärka motståndskraften och mildra konsekvenserna vid störningar till följd av oavsiktligt som avsiktlig inre och yttre påverkan är riskbaserad systematiskt kontinuitets-planering och säkerhetsskydd en viktig del i att skapa rätt förutsättningar bibehållen förmåga, funktion och uthållighet.
- Risker och sårbarheter ska förebyggas. Sbff ska systematiskt identifiera, analysera och värdera skyddsvärda funktioner och aktivitetens sårbarheter, kritiska beroenden och brister. Genom återkommande uppföljning och förslag till förebyggande och korrigerande åtgärder skapa underlag för planering av verksamhetens skydd och kontinuerliga förmåga.
- Säkerhetsskyddet ska ha en god förmåga att förebygga, förhindra och försvåra avsiktlig som oavsiktlig påverkan. Ett förändrat säkerhetspolitiskt läge i Sveriges närområde och utanför Europa påverkar även den lokala räddningstjänsten. Återupptagningen av planering för ett civilt försvar kommer att ställa Sbff inför nya och stora utmaningar. Ett stärkt säkerhetsskydd innebär åtgärder som är nödvändiga för att förebygga, förhindra och försvåra för terrorism, sabotage, spioneri och för att säkert kunna samverka med aktörer inom totalförsvaret inför och under höjd beredskap.
- Kontinuitetsplanering för att hantera störningar. Risker- och sårbarheter i tekniska och mänskliga system ska förebyggas och konsekvenser mildras vid en störning för att säkerställa kontinuerlig förmåga och funktion. Arbetet med kontinuitetsplanering behöver omfatta bl.a. framtagande av nödvändiga alternativa rutiner och säkerställa tillgången till utrustning utifrån relevanta scenarion med varierande varaktighet.
- Vi ska aktivt följa den nationella och regionala strategin i utveckling av det civila försvaret för att stärka förmågan att kunna samverka, leda och agera. Förmågan att vid kriser och höjd beredskap värna om civilbefolkningen likväl lämna understöd till att upprätthålla samhällsviktiga funktioner och försvarsmakten ska stärkas.

4.4 Vi ska främja en hållbar utveckling

I begreppet hållbar utveckling integreras de tre dimensionerna av hållbarhet: social, ekonomisk och miljömässig. Vårt huvudsakliga bidrag till hållbar utveckling och ett hållbart samhälle är att förebygga och minimera konsekvensen för människor, miljö och egendom som drabbats av brand eller andra olyckor.

De globala målen och Agenda 2030 är en överenskommelse för hållbar utveckling som antogs den 25 september 2015 av FN:s medlemsländer. Agenda 2030, en universell agenda som inrymmer Globala målen för hållbar utveckling. De Globala målen består av 17 mål och har i sin tur 169 delmål.

Med de Globala målen har världens ledare förbundit sig till att uppnå tre visioner fram till år 2030; att avskaffa extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor i världen och att lösa klimatkrisen.

Vi ska bidra till att uppnå människors delaktighet och jämlikhet i samhället och att barns rätt tas till vara. Vi ska verka för en god miljö, fri från föroreningar för nuvarande och kommande generationer samt effektivt använda våra resurser där de globala målen och Agenda 2030 är vägledande.

Åtgärder för att nå inriktningen

- Vi ska ständigt arbeta för att minska vår miljö och klimatpåverkan genom medvetna och noggranna val av produkter och leverantörer. Vid räddningsinsatser ska vi aktivt verka för att skydda miljön och minimera föroreningar genom medvetna metod- och teknikval.
- Genom socialt engagemang och ansvarstagande ska vi stärka tillit och förtroende till oss som räddningstjänst och samhället i stort. Vi ska vara en aktiv aktör ute i samhället och möta de som vistas och bor inom våra medlemskommuner med målgruppsanpassade budskap och insatser. All vår verksamhet och mötet med oss ska vara präglad av värdighet och med respekt för mänskliga rättigheter och internationella uppförandenormer.
- God ekonomisk hushållning och kvalitet ska upprätthållas. Vi ska planera och utföra vår verksamhet på ett effektivt sätt, likväl hushålla med våra resurser. Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare med medarbetare som trivs och goda förutsättningar skapas för ett hållbart arbetsliv. Vi ska dra lärdomar av våra egna och andras erfarenheter och skapa förutsättningar för att ständigt förbättra all vår verksamhet.

5. Verksamhetsbeskrivning

5.1 Före olyckan

För att värna om våra medborgares trygghet och säkerhet arbetar vi på olika sätt med att förebygga brand och andra olyckor.

5.1.1 Tillsyn

Ett sätt att öka tryggheten och säkerheten i våra medlemskommuner är att kontrollera brandskyddet genom tillsyn. Enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ställs det krav på att ägare och verksamhetsutövare i byggnader eller anläggningar ska ha ett skäligt skydd mot brand. Vår tillsyn följer upp att detta krav efterlevs.

I en årlig tillsynsplan värderar vi de risker vi ser i samhället och var tillsyn ska genomföras. Tillsyn genomförs sedan löpande under året. Tillsynen innefattar både det organisatoriska brandskyddsarbetet samt det tekniska brandskyddet. Upptäcker vi brister utfärdas ett föreläggande. Om vi upptäcker allvarligare brister kan det även beslutas om nyttjandeförbud eller vite. Tillsynen är också en möjlighet för oss att informera om förebyggande åtgärder för att ytterligare öka säkerheten.

Vi medverkar även vid olika typer av samverkande tillsyn tillsammans med exempelvis Arbetsmiljöverket, Polismyndigheten och Skatteverket. Vid dessa tillfällen besöker vi olika verksamheter och anläggningar. Det kan vara sådana där det bedrivs offentlig tillställning, såsom nattklubbar och restauranger då vi kontrollerar att lokalen är lämplig för den aktuella verksamheten ur ett brandskyddsperspektiv. Vi kan också genomföra samverkande tillsyn på byggarbetsplatser eller liknande för att kontrollera att man har ett skäligt brandskydd under uppförandet av en byggnad.

Verksamheter som hanterar brandfarlig och explosiv vara i tillståndspliktig mängd är också en del i den planerade tillsynsverksamheten. Vid denna tillsyn kontrollerar vi att lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor efterlevs. Vid behov kan tillsyn även ske av verksamheter där hanteringen inte kräver tillstånd.

I verksamheter som hanterar stora mängder kemikalier utför Länsstyrelsen tillsyn enligt Sevesolagstiftningen. Vi medverkar på denna tillsyn som sakkunniga i brand, men också för att informera Länsstyrelsen om vilken förmåga vi har att hantera olyckor på anläggningen och hur vi informerar allmänheten om vilka risker verksamheten innebär. Verksamheter som klassas som farlig verksamhet enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor utför vi själva tillsyn på.

5.1.2 Rengöring av fasta förbränningsanordningar

Rengöring (sotning) syftar till att förebygga bränder i fasta förbränningsanordningar. Tjänsten utförs av underentreprenörer som har avtal med Sbff enligt bestämda tidsintervaller. När det är dags för rengöring aviserar underentreprenören fastighetsägaren.

Vi kontrollerar regelbundet att underentreprenörerna utför sitt uppdrag på ett korrekt och effektivt sätt och följer de riktlinjer vi tagit fram.

De som vill använda dig av annan utförare än våra underentreprenörer eller sota själv hemma måste ansöka om tillstånd av Sbff.

Tidsfrister för rengöring fastställs av vår direktion. Fristerna tas fram med hänsyn till sotbildning, bränsle, typ av anläggning samt energibehov med hänsyn till klimatförhållanden och bebyggelsestruktur.

5.1.3 Brandskyddskontroll

Brandskyddskontrollen syftar till att upptäcka fel och brister i en anläggning för att förebygga skador på människor, egendom och miljö till följd av brand. Brandskyddskontrollen innebär en prövning av den enskilda anläggningens funktion och egenskaper från brandskyddssynpunkt. I huvudsak kontrolleras att anläggningen överensstämmer med de krav som gällde när anläggningen togs i bruk.

Brandskyddskontrollen är myndighetsutövning och får endast utföras av Sbff delegerade brandskyddskontrollanter i våra medlemskommuner. De ska även uppfylla kompetenskraven enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap föreskrift om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll samt arbeta efter de riktlinjer vi tagit fram.

Efter brandskyddskontrollen ska fastighetsägaren få dokumentation över vad som kontrollerats och vilka eventuella brister som upptäckts. Om anläggningen uppfyller kraven för ett skäligt brandskydd får fastighetsägaren ett protokoll, vid de tillfällen som det konstateras brister får fastighetsägaren ett föreläggande där de brister som konstaterats beskrivs. Vid allvarliga brister kan brandskyddskontrollanten besluta om nyttjandeförbud.

Beslut om nyttjandeförbud kan även fattas om konstateras brist inte åtgärdas inom utsatt tid, och efter beslut i direktionen kan föreläggande och förbud även förknippas med vite.

5.1.4 Rådgivning, utbildning och information

Vi bistår allmänheten med rådgivning och information genom att erbjuda utbildning till kommuner, företag, organisationer och enskilda. Vi utbildar också skolbarn i grundläggande brandkunskap, utbildningen återkommer i olika årskurser med variation i innehåll efter ålder. Genom att stärka medborgarna i att förebygga och hantera en olycka är sannolikheten större att uppnå de nationella målen om att ingen ska omkomma eller skadas till följd av en brand.

Vi underlättar för dig som individ att ta del av vår information genom vår hemsida där du själv kan söka information, ansöka om olika tillstånd och med hjälp av olika mallar komma igång med ett systematiskt brandskyddsarbete.

Vi har informationskampanjer på bl.a. sociala medier där vi lägger fokus på prioriterade frågor vid olika tidpunkter, till exempel brandvarnare inför advent, eldning i naturen inför sommaren och druckningsolyckor inför badsäsongen

Vi arbetar även uppsökande genom hembesök. Hembesök syftar till att stärka tryggheten och säkerheten i hemmiljön, informera om brandsäkerhet, hjälpa till att kontrollera brandvarnare, se över vilka risker som finns i hemmet och upplysa om vikten av hemförsäkring och hemberedskap.

5.1.5 Övningsverksamhet

Vi övar och utbildar oss kontinuerligt för att kunna hantera olyckor i vårt område. Det handlar om allt från övningar på enskilda verktyg till storskaliga olyckor där flera brandstationer och flera befälsnivåer samverkar med andra organisationer. Övningsverksamheten underhåller och utvecklar all personals förmåga inom de områden som övas. Den är också anpassad efter framtidens räddningstjänst som består i rörligare arbetsgrupper och fler/ andra arbetsuppgifter som kräver större flexibilitet i övningsstrukturen.

5.1.1 Övrig kommunal verksamhet

Vi är ofta med som stöd i olika typer av frågor och forum hos våra medlemskommuner. Inom plan- och byggprocessen finns ett väl utvecklat samarbete där Sbff agerar sakkunniga inom brand- och riskfrågor. I de allra flesta större plan- och byggärenden yttrar sig Sbff för att säkerställa att exempelvis byggregler följs, att räddningstjänsten har goda insatsmöjligheter och att nya detaljplaner tar hänsyn till närliggande risker.

Andra samarbeten som Sbff ofta är delaktiga i är kommunens krishanteringsarbete, brottsförebyggande verksamhet, tillståndsansökningar av serveringstillstånd, tillståndsansökningar av offentlig tillställning, eller olika trygghetsforum.

För att underlätta och effektivisera samarbetet har Sbff för varje kommun utsedda personer som utgör en kontaktyta mellan räddningstjänstförbundet och kommunerna.

5.1 Under olyckan

Den riskanalys som ligger till grund för handlingsprogrammet indikerar vilken operativ förmåga som behövs. Den visar också vilka som löper störst risk att drabbas av en olycka och vad vi måste vara förberedda på i framtiden. Det arbete vi har gjort före olyckan ska ge en snabbare och mer effektiv respons till de som behöver vår hjälp

5.1.1 Alarmering

På räddningscentralen finns flera system för larmmottagning och larmhantering. Ett stort ansvar ligger på våra operatörer att kunna hantera och prioritera den information som inkommer via SOS Alarm när du ringer 112. Vi prioriterar ett snabbt ingripande och tillämpar gränsöverskridande direktalarmering över förbundsgränserna.

I flera av våra medlemskommuner kan vi larma första insatspersoner (FIP) vid bränder och andra olyckor. Dessa består till större delen av väktare med speciell utbildning och utrustning i direkt förbindelse till räddningscentralen.

En annan viktig grupp är civila insatspersoner (CIP), frivilliga personer som bor eller vistas inom områden som för våra räddningsstyrkor ofta innebär längre framkörningstider. Dessa har fått en grundläggande utbildning och kan, precis som FIP komma före oss till en plats och avbryta eller sakta ned utvecklingen av ett händelseförlopp för att minimera konsekvenserna av en olycka.

5.1.2 Ledning

För att nå en effektiv hantering av olyckor krävs en ledningsorganisation som är väl anpassad för den situation som råder. Principiellt delas vår ledningsförmåga inom två domäner. Dels ska varje enskild räddningsinsats, stor som liten kunna ledas på ett effektivt sätt. Vi har ett flexibelt system med flera ledningsnivåer som kan formas efter olyckans karaktär och

omfattning, mängden personal och funktioner som hanterar olyckan och behovet av att samverka med andra aktörer. Målet är alltid att minimera påverkan för de drabbade och på samhället.

Den andra domänen inom ledning som ständigt måste hanteras är ledning av räddningstjänsten som system, d v s den centrala ledning som behövs för att genomföra omvärldsbevakning, tolka inkommande larm och skeenden, tillsätta resurser till respektive insats samt prioritera och följa upp dessa, delta i regionala samverkansforum mm. För detta har vi en ständigt bemannad ledningscentral med ett ansvarigt befäl.

Vår ambition är därför att alltid behålla en stark ledningsorganisation under så lång tid som möjligt vid en inträffad händelse. Detta för att behålla initiativet och för att skapa goda förutsättningar att verka utifrån den inriktning och de helhetsbeslut som är fattade. Vår ledningsorganisation är dimensionerad för att kunna hantera omfattande räddningsinsatser, vid extrema behov kan förmågan stärkas ytterligare genom inkallning av extra personal och regional samverkan. Mer information om ledningsstrukturer går att hitta på vår hemsida.

5.1.3 Insatsförmåga

En snabbt ingripande vid en olycka är direkt avgörande för den fortsatta utvecklingen av en händelse. Därför lägger vi stor vikt vid att få närmiljön att agera. Den drabbade själv, grannar och förbipasserande är de som har möjlighet att genomföra en första insats och kan på så vis påverka konsekvenserna av en olycka.

Vår förmåga att genomföra en räddningsinsats kan beskrivas som en kombination mellan hur snabbt en förstainsats kan påbörjas, mängden tillkommande resurser samt hur vi genomför själva räddningsarbetet. Vi lägger därför stor vikt vid en snabb larmhantering och ett effektivt nyttjande av de resurser som befinner sig närmast händelsen. Hjälpbehovet kopplat till liv, egendom och miljö, varierar med olyckstyp, därför är vi också flexibla i vilka resurser som skickas och hur ledningsorganisationen kring händelsen byggs upp. Det är således olyckans art och de behov som framkallas av den som styr hur vi väljer att bygga vår organisation runt den. Utgångspunkten är att vi ska ha en god förmåga att utföra såväl skadebegränsande som skadeavhjälpande åtgärder för de händelser som bedöms kunna inträffa inom vårt område.

Vår uttryckande organisation består av ett tjugotal brandstationer med personal och utrustning för att snabbt nå fram till den som behöver vår hjälp. Våra hel- och deltidstationer är placerade i de större tätorterna, och personalen på dessa har ansvar för att upprätthålla beredskap inom respektive område samtidigt som de utför de dagliga arbetsuppgifterna på brandstationen eller i dess närområde. Dagtid vardagar har vi även en utökad beredskap med möjlighet att flexibelt nyttja resurserna utifrån de behov som för tillfället råder. Som komplement till våra hel- och deltidstyrkor har vi brandvårn som utgör en viktig del i vårt arbete av att alltid vara nära olyckan. Dessa är främst placerade på våra öar.

Om olyckan är omfattande eller kräver utökade funktioner har vi på en del av våra stationer personal med kompetens inom lednings- och stabsarbete.

På varje brandstation finns utrustning, fordon och personal redo att kunna genomföra räddningsuppdrag vid flertalet olyckstyper såsom brand, kommunikationsolyckor på väg och spåranläggning, drunkning, utsläpp av farligt ämne, självmordsprevention, sjukvårdslarm, naturolyckor, nödställda personer och djur med mera. Vid många av de olyckor vi dagligen hanterar är det vanligt att utrustning och personal från flera brandstationer nyttjas för att

hantera olyckan så effektivt som möjligt. Vid olyckor av mer ovanlig karaktär eller mer sällan förekommande, kan det krävas specialresurser för att hantera uppdraget. De återfinns på några utvalda stationer där vi förfogar över en del av dessa och övriga regionen står för andra. Samtliga dessa specialresurser nyttjas fritt genom samverkan.

5.1.4 Uthållighet

När en olycka inträffar larmas resurser från den eller de närmaste brandstationerna till platsen för att genomföra insatsen. Vid omfattande insatser samlas resurser från ett större område, ofta även från angränsande räddningstjänstorganisationer. Omvänt stöttar även vi med våra räddningsresurser till andra kommuner när de har behov. Vi har normalt inga extrastyrkor som då kan kallas in för att återskapa beredskap. Istället nyttjar vi det faktum att vår region är med svenska mått relativt resurstät p g a dess täta bebyggelse, och en lägre men för stunden acceptabel beredskap för nya insatser kan uppnås genom att fördela kvarvarande resurser över ytan på ett effektivt sätt. Detta innebär att en räddningsstyrka kan flyttas från en brandstation till en annan för att kompensera för styrkor som redan är insatta. Detta arbete baseras på inhämtade underrättelser från andra organisationer, erfarenheter och riskbedömning kring sannolikheten för nya händelser samt tiden det beräknas ta för att kunna hantera en ny händelse i samma område.

Vid extrema situationer med många eller extremt resurskrävande insatser kan det förekomma behov av att vidta mer omfattande åtgärder för att kunna hantera situationen. Inkallning av ledig personal (övertid), utökad regional och nationell samverkan med andra räddningstjänster, begäran av stöd från andra myndigheter såsom försvarsmakten, frivilligorganisationer samt internationella resurser kan förekomma. Vid dessa extrema situationer blir vi en del av den regionala och statliga samordningen som upprättas för ändamålet men möjlighet att både få hjälp men också en skyldighet att bistå med hjälp till andra som drabbats av en svår situation.

Vid en allvarlig händelse eller i ett nödläge har vi även en förmåga att kunna bistå med ledning utanför vår region. Vår räddningscentral har en praktisk erfarenhet av att på mycket kort tid kunna upprätta och systemleda ett annat område för att avlasta och stödja vid omfattande olyckor eller vid systembortfall.

5.1.5 Samverkan

Vi är en av flera aktörer som verkar före, under och efter en olycka. I vissa fall är samverkan med andra aktörer reglerat i särskilda samverkansavtal för att tydliggöra gränsdragning eller hur resurser kan utnyttjas. Med hjälp av avtal kan vi utföra tjänster inom områden där andra organisationer har huvudansvaret men där våra resurser är snabbare.

Vid händelser som har betydande påverkan på samhället kontakter vårt ansvariga befäl berörd part, oftast en kommun. Detta för att bistå med information om händelsen och för att aktivera viktiga delar för fortsatt effektiv hantering genom hela händelsen.

Vid omfattande störningar eller då vi bedömer att omfattande störningar kan uppstå i samhället kan vår räddningscentral aktivera Samverkan Stockholmsregionen (SSR), som är en funktion som sammankallar flertalet myndigheter och organisationer för att underlätta identifiering och samordning av uppkomna behov på regional nivå. Denna samverkan sker på en mer övergripande och strategisk nivå, ofta mellan beslutsfattare i olika ledningscentraler

men även med andra myndigheter och organisationer. Vi är en naturlig samarbetspartner inom samverkansfunktionen och medverkar i flera olika forum för att utveckla och förbättra den.

Samverkan med andra brandförsvär möjliggör tillgång till räddnings- och ledningsresurser vid ansträngda lägen eller vid de tillfällen då en enhet från ett annat brandförsvär är närmast den inträffade olyckan. Samverkansavtal finns med brandförsvär i alla kringliggande kommuner och räddningsresurser kan användas helt gränslöst, och vi kan också dela specialresurser med varandra. Detta gör att den drabbade kan få hjälp snabbare och att vi får en bättre uthållighet vid olika typer av händelser.

Nedan redovisas kortfattat befintliga avtal och överenskommelser samt syfte vars syfte är stärka vår egen förmåga till räddningsinsats:

- MSB: Möjlighet att nyttja materiel ur den nationell enhet NUSAR (sök och omhändertagande av personer i rasmassor)
- Nynas AB: Möjlighet att nyttja industribrandkår i kommunal räddningstjänst
- Räddningstjänsten Strängnäs: Gränslös räddningstjänst
- Räddningstjänsterna i Stockholmsregionen: Gränslös räddningstjänst, tillgång till specialresurser såsom kem, tung räddning etc.
- SMC: Storskalig släckutrustning
- SOS Alarm: Intervju av hjälpsökande samt tekniksamverkan
- Storstockholms brandförsvär: Vattendykning
- Sörmlandskustens räddningstjänst: Gemensam ledningsregion fr o m 2020-01-01, Gränslös räddningstjänst

Vidare finns överenskommelse om alternativdrift för räddningscentralen, d v s att annan central kan överta vår egen centrals arbete vid t ex teknisk störning.

5.1.6 Andra uppdrag

Via avtal och överenskommelser bedrivs flertalet andra uppdrag:

- För Region Stockholms räkning deltar vi vid sjukvård vid hjärtstopp, lyft och transporthjälp.
- Vi utför akut omhändertagande av självmordsbenägenperson. Vi söker efter personen och försöka tala denne tillrätta tillsammans med polis och ambulans.
- Vid olyckor på väg och järnväg sanerar vi vägbanan samt tåg och tåganläggning.
- Vi utför akut restvärde efter en brand eller olycka. Det innebär att vi gör åtgärder för en torr och rökfri miljö på och i sannolikt försäkrade byggnader.
- Automatiska brandlarm är en servicetjänst där vi kontrollerar orsaken till larmet.
- Vi erbjuder även andra säkerhets- och jourtjänster, såsom mottagning och förmedling av inbrottslarm, kameralarm och personlarm m.m. till våra medlemskommuners verksamheter och kommunala bolag.

5.1.7 Varning

I Sverige finns ett nationellt varningssystem som benämns viktigt meddelande till allmänheten (VMA). Systemet ger en möjlighet att nå ut med prioriterad information i radio och TV samt massutskick på sms vid stora olyckor och allvarliga händelser.

Varningsmeddelanden kan även kombineras med tyfoner (Hesa Fredrik) vid särskilda behov. Räddningscentralen kan aktivera ett VMA vid behov.

5.1.8 Räddningstjänst under höjd beredskap

I syfte att rädda befolkningen och civil egendom från krigets verkningar ska vi under höjd beredskap, förutom fredstida uppgifter, även ansvara för:

- Upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden
- Indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel
- Kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att denna verksamhet ska kunna fullföljas.

Vi ska också under samma tid delta i åtgärder för första hjälp åt och transporter av skadade, befolkningsskydd och understödja försvarsmakten.

Krig är sannolikt den mest extrema situation vi kan ställas inför, men även för kriget bygger förmågan på vår dagliga förmåga att hantera omfattande och komplexa räddningsinsatser som pågår lång tid. Våra system och rutiner för exempelvis omfattande skogsbränder kan således tillämpas i stora delar. Alternativ planering avseende tjänstgöring och placering kan förekomma. Vi avser ta del av och följa MSBs anvisningar för fortsatt uppbyggnad av förmåga som är direkt kopplat till räddningstjänst under höjd beredskap, samt fortsätta att utveckla vår robusthet och förmåga att vara en del av regionens civila försvar.

5.2 Efter olyckan

För att verka på bästa sätt gentemot kommuninvånarna är det viktigt att fortsätta arbetet även efter att en olycka inträffat. För att bli bättre måste vi lära oss av de insatser vi genomför och finnas till för de drabbade om frågor dyker upp i efterhand.

5.2.1 Utredning

Att ständigt utreda och utvärdera vårt arbetssätt och genomförande ger möjligheten att förbättra och hitta nya vägar för att skapa en snabbare och bättre hantering av olyckor. När en räddningsinsats är avslutad ser vi till att olyckan undersöks för att i skäligen omfattning kartlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. I de flesta fall räcker det med den händelserapport som skrivs efter varje insats men vid behov kopplas speciella olycksutredare in, för att arbeta mer metodriktat. Dessa utredare samverkar även med andra myndigheters utredare. Gemensamt för olycksutredning, oavsett omfattning, är att syftet och målet ska vara i ett lärande perspektiv, inte dömande. Det som framkommer kommuniceras ut i organisationen vilket i förlängningen förbättrar vårt arbete. I vissa fall skickas även dessa utredningar till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att få en större spridning på de lärdomar som har dragits vid olika olyckor.

5.2.2 Omhändertagande av drabbade

Vi vill att drabbade ska vara, och känna sig så trygga och säkra som möjligt efter vi avslutat vår insats. Därför lämnar inga drabbade efter en avslutad insats i osäkerhet om vart de bör vända sig till närmast. Vid behov lämnar vi det stöd som behövs för att de drabbade ska få vidare hjälp. I många fall handlar detta om att skapa möjlighet för drabbade att få en komma i

kontakt med en representant för sitt försäkringsbolag genom en restvärdeledare. I andra fall kan det till exempel handla om att komma i kontakt med till sjukvård eller socialtjänst.

Vid allvarliga och omfattande kriser och olyckor kan vi kontakta kommunen som med hjälp av sin beredskap för psykiskt och socialt omhändertagande (POSOM-grupp) har möjlighet erbjuda stöd till drabbade vid större händelser. Kommunen kan också hjälpa till att ordna med tillfälliga lokaler och transporter för att underlätta för de drabbade vid en kris eller olycka.

Det är den enskilde kommunen som bestämmer om att aktivera sin POSOM-grupp. Ett nära samarbete mellan kommun, brandförsvaret, polis, sjukvård med flera krävs för att genomföra ett så bra omhändertagande av de drabbade som möjligt.

6. Hamnområden

Vi ansvarar för de räddningsinsatser som behöver genomföras inom kommunen och som inte faller under det statliga räddningstjänstansvaret. Gränsdragningen ges av regleringen i lag om skydd mot olyckor där staten via Sjöfartsverket och Kustbevakningen har ansvaret för flygräddning, sjöräddning och miljöräddning till havs och i de tre största sjöarna Vänern, Vättern och Mälaren med undantag för vattendrag, kanaler och hamnar.

I samråd med Sjöfartsverket och Kustbevakningen har följande tolkningar mellan kommunalt och statligt ansvarsområde överenskommit med Södertörns brandförsvärsförbund.

Hamnområde Bergs Oljehamn (Nacka)

Hamnområdet vid Bergs oljehamn täcks in i det vattenområde som är kommunalt ansvar. Området bestäms av från väster av kommungränsen mot Stockholm och Lidingö till en linje rakt mellan Elfviks udde (Lidingö) till Eols udde (Nacka). Vattenområdet begränsas mot Baggensfjärden av en linje rakt norrut från spetsen av Kyrkogårdsudden.

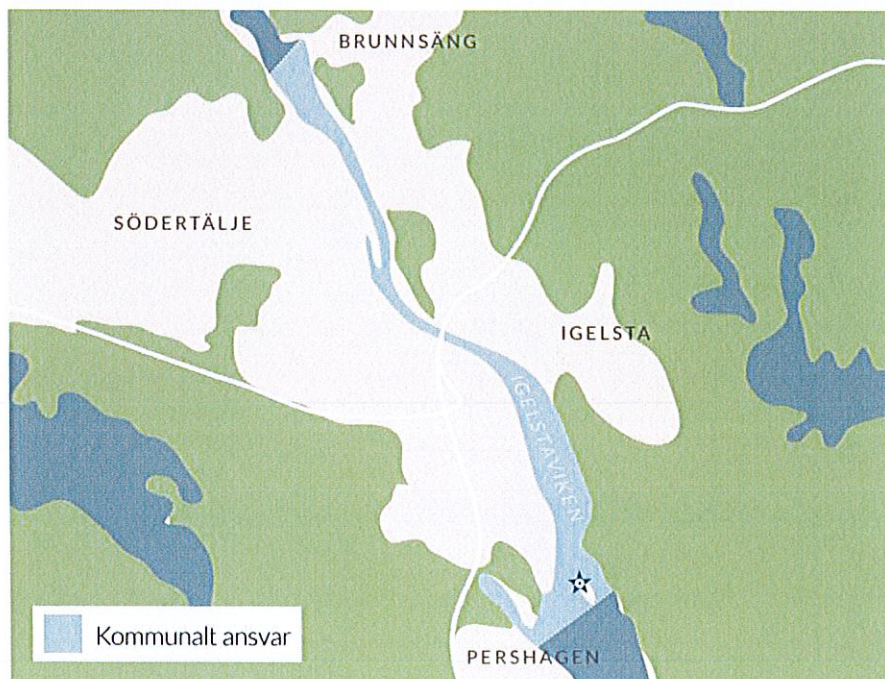
Hamnområde Nynäshamn

Hamnområdet begränsas i norr av Brunnsviksholme med en linje från dess södra spets till norra spetsen av del av Bedarön. I söder ges begränsningslinjen av Trehörningen med en linje från dess östra spets till Bedarön.

Hamnområde Södertälje hamn

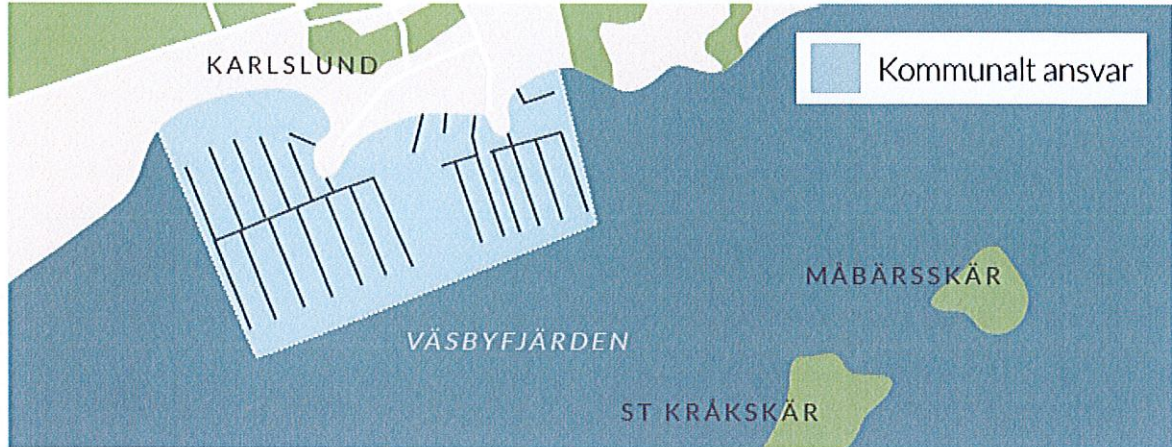
Det kommunala ansvarsområdet för räddningstjänst begränsas i norr av en begränsningslinje vid ön Fläsket och i söder vid Halls holme. Vattnet däremellan inklusive kanalen och Maren kommunalt ansvarsområde.

Hamnområde Karlslunds marina (Haninge)

Hamnområdet i Väsbyfjärden avgränsas av marinans bryggområde, med begränsningslinjer i ytterkant av de yttre bryggorna och en tänkt linje mellan dessa.

Hamnområde Dalarö (Haninge)

Hamnområdet avgränsas av bryggornas yttre spetsar.

Övriga

- Albysjön (Huddinge/Botkyrka): Kommunalt ansvar
- Dalarö kanal (Haninge): Kommunalt ansvar
- Dragets kanal (Nynäshamn): Statligt ansvar
- Muskö kanal (Haninge): Kommunalt ansvar
- Rassa Vikar (Nynäshamn): Kommunalt ansvar
- Svartsjövikén (Ekerö): Kommunalt ansvar söder om bron
- Tappström (Ekerö): Statligt ansvar, del av Mälaren
- Törnbyvikén (Ekerö): Kommunalt ansvar
- Skurusundet-Lännerstasunden-Fladen-Bofladen (Nacka): Kommunalt ansvar.
Begränsas i norr av en linje dragen rakt västerut från udden vid Lilla Björknäs och i sydost av en linje rakt norrut från spetsen av Kyrkogårdsudden.
- Sicklasjön och Järlasjön (Nacka): Kommunalt ansvar
- Vårgårdssjön (Nacka): Kommunalt ansvar

tisdag 2019-05-07 17:49

Inkommande mail

Till: kommun@tyreso.se; kommunstyrelsen@nynashamn.se; info@salem.se; huddinge@huddinge.se; kommun@botkyrka.se; info@nacka.se; mail@brandkaren-attunda.se; haningekommun@hanninge.se; registrator.stockholm@polisen.se; info@ekero.se; kommun@nykvarn.se; exp-hkv@mil.se; stockholm@lansstyrelsen.se; registrator@kustbevakningen.se; trafikverket@trafikverket.se; registrator@ssbf.brand.se; registrator@msb.se; raddningstjansten@norrtalje.se; brandforsvaret@uppsala.se; sjofartsverket@sjofartsverket.se; raddningstjansten@sala.se; raddningstjansten@flen.se; raddningstjansten@strangnas.se; mbr@mbrf.se; info@rtog.se; registrator-mbn@gotland.se; raddningstjansten@nykoping.se; raddningstjansten@rtjeh.se; vsr@vsr.katrineholm.se; raddningstjansten@eskilstuna.se;

Från: Daniel.Ridnert-Cordero@sbff.se

Skickat: 2019-05-07:17:49

Bilagor: Remissutgåva Sbff handlingsprogram.pdf;Missiv remiss Sbff handlingsprogram.pdf;

Remiss Sbff handlingsprogram

Remiss - Handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor

Södertörns brandförsvarsförbund är ett kommunalförbund som ansvarar för räddningstjänsten i tio kommuner i den södra delen av Stockholms län. Medlemskommunerna är Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö.

Direktionen för Södertörns brandförsvarsförbund beslutar om s.k. handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Handlingsprogrammet ska enligt lag revideras minst en gång per mandatperiod.

Tillsammans med detta utskick finns ett förslag till nytt handlingsprogram för Södertörns brandförsvarsförbund. Remissen riktar sig till de berörda parterna enligt sändlista.

Eventuella synpunkter ska vara Södertörns brandförsvarsförbund tillhanda senast 2019-08-23.

Synpunkter skickas till: brandforsvaret@sbff.se

Med vänlig hälsning

Södertörns brandförsvarsförbund

Brandvarnare – en billig livförsäkring

Daniel Ridnert Cordero

Styrkeledare

Södertörns Brandförsvarsförbund

Mogårdsvägen 2

143 43 Vårby

Tfn 08-721 25 44 alt 0708-545 844

Besök oss på www.sbff.se

2019-05-07

Dnr: 2019-000699

Berörda myndigheter och organisationer
enligt sändlista

Remiss - Handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor

Södertörns brandförsvärsförbund är ett kommunalförbund som ansvarar för räddningstjänsten i tio kommuner i den södra delen av Stockholms län. Medlemskommunerna är Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö.

Direktionen för Södertörns brandförsvärsförbund beslutar om s.k. handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet ska enligt lag revideras minst en gång per mandatperiod.

Tillsammans med detta utskick finns ett förslag till nytt handlingsprogram för Södertörns brandförsvärsförbund. Remissen riktar sig till de berörda parterna enligt sändlista.

Eventuella synpunkter ska vara Södertörns brandförsvärsförbund tillhanda senast 2019-08-23.

Synpunkter skickas till: brandforsvaret@sbff.se

Med vänlig hälsning

Södertörns brandförsvärsförbund

Daniel Ridnert Cordero

Styrkeledare

daniel.ridnert-cordero@sbff.se

08-721 25 44

Södertörns brandförsvärsförbund

Mogårdsvägen 2
143 43 Vårby

Tfn: 08-721 22 00
Fax: 08-721 22 23

www.sbff.se
brandforsvaret@sbff.se

Org.nr.: 222000-0737

2019-05-07

Dnr: 2019-000699

Sändlista remiss handlingsprogram

Medlemskommuner

- Botkyrka (kommun@botkyrka.se)
- Ekerö (info@ekero.se)
- Haninge (haningekommun@haninge.se)
- Huddinge (huddinge@huddinge.se)
- Nacka (info@nacka.se)
- Nykvarn (kommun@nykvarn.se)
- Nynäshamn (kommunstyrelsen@nynashamn.se)
- Salem (info@salem.se)
- Södertälje (sodertalje.kommun@sodertalje.se)
- Tyresö (kommun@tyreso.se)

Räddningstjänstorganisationer

- Brandkåren Attunda (mail@brandkaren-attunda.se)
- Mälardalens Brand och Räddningsförbund (mbr@mbrf.se)
- Räddningstjänsten Enköping-Håbo (raddningstjansten@rtjeh.se)
- Räddningstjänsten Eskilstuna kommun (raddningstjansten@eskilstuna.se)
- Räddningstjänsten Flen kommun (raddningstjansten@flen.se)
- Räddningstjänsten Norrtälje kommun (raddningstjansten@norrtalje.se)
- Räddningstjänsten Region Gotland (registrator-mbn@gotland.se)
- Räddningstjänsten Sala-Heby (raddningstjansten@sala.se)
- Räddningstjänsten Strängnäs kommun (raddningstjansten@strangnas.se)
- Räddningstjänsten Östra Götaland (info@rtog.se)
- Storstockholms brandförsvär (registrator@ssbf.brand.se)
- Sörmlandskustens räddningstjänst (raddningstjansten@nykoping.se)
- Uppsala Brandförsvär (brandforsvaret@ uppsala.se)
- Västra Sörmlands Räddningstjänst (vsr@vsr.katrineholm.se)

Statliga myndigheter

- Försvarsmakten (exp-hkv@mil.se)
- Kustbevakningen Stockholm (registrator@kustbevakningen.se)
- Länsstyrelsen Stockholms län (stockholm@lansstyrelsen.se)
- Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (registrator@msb.se)
- Polisregion Stockholm (registrator.stockholm@polisen.se)
- Sjöfartsverket (sjofarstverket@sjofartsverket.se)
- Trafikverket (trafikverket@trafikverket.se)

2019-05-07

Dnr: 2019-000699

Sändlista remiss handlingsprogram

Övriga

- SOS Alarm (webb@sosalarm.se)
- Stockholms hamnar (info@stockholmshamnar.se)
- Region Stockholm (landstinget@sll.se)
- Södertälje hamn (info@soeport.se)

Datum 2019-08-07
 Tid 13:00–13:35
 Plats Sammanträdesrum Bollmora, kommunhuset

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2019-08-12

Paragrafer 58–71

Sekreterare
 Hillevi Elvhage

Ordförande
 Anita Mattsson

Justerande
 Anki Svensson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunledningsutskottet
 Sammanträdesdatum 2019-08-07
 Datum då anslaget sätts upp 2019-08-14
 Datum då anslaget tas ned 2019-09-05
 Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift
 Hillevi Elvhage

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Anita Mattsson (S), ordförande
 Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande
 Anki Svensson (M), 2:e vice ordförande
 Martin Nilsson (S)
 Susann Ronström (S)
 Marie Åkesdotter (MP)
 Dick Bengtson (M)
 Fredrik Bergkuist (M), tjänstgörande ersättare för Ulrica Riis-Pedersen (C)
 Anders Wickberg (SD)

Ersättare

Christoffer Holmström (S)
 Åsa de Mander (L)
 Ajda Asgari (MP)
 Inger Gemicioglu (V)

Övriga

Stefan Hollmark, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen
 Sara Kopparberg, stadsbyggnadschef, stadsbyggnadsförvaltningen
 Antonios Arvanitidis, it-chef, kommunstyrelseförvaltningen
 Maj Ingels Fagerlund, säkerhetschef, kommunstyrelseförvaltningen
 Charlotta Janson Josephsson, kommunikationschef, kommunstyrelseförvaltningen
 Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen

Frånvarande

Mats Larsson (L)
 Peter Freij (M)
 Ulrica Riis-Pedersen (C)
 Anna Lund (KD)
 Per Carlberg (SD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------